

Európai uniós források a klímavédelemmel kapcsolatos projektek finanszírozására

I. Közvetlen uniós források:

1. Innovációs Alap

Forrás: az EU Kibocsátás-kereskedelmi Rendszere (EU ETS).

Teljes keret: A keret mérete az ETS kvótaártól függ, ráadásul éppen újratárgyalás alatt van, várhatóan bővül. A jelenleg hatályos állapot szerint, várhatóan bő 20 milliárd euró uniós szinten a 2020-2030-as időszakra összesen, amely a jogszabály-módosítások eredményeként 75 milliárd euró fölé nőhet.

Pályázható projektméret: 2,5 – 250 millió euró között, a kis és nagy projektek külön kategóriában versenyeznek a forrásért

Mit támogat?

- Az ipari alacsony szén-dioxid-kibocsátású technológiák és eljárások – ideértve a szén-dioxid-elkülönítést és -hasznosítást („CCU”), valamint karbonintenzív termékeket helyettesítő termékeket,
- a szén-dioxid elkülönítése és geológiai tárolása („CCS”),
- innovatív megújulóenergia-technológiák,
- energiatárolási technológiák

első, nagyméretű demonstrációs projektjeit. Lényeges tehát, hogy innovatív technológiáról legyen szó, amely már elég érett az ipari méretű demonstrációhoz, de még piaci alapon nem valósulna meg.

Hogyan érhető el?

A pályázatot az Európai Bizottság alá tartozó Európai Klíma-, Infrastrukturális és Környezetvédelmi Végrehajtó Ügynöksége (CINEA) írja ki és angol nyelven lehet benyújtani. Az EU egész területéről érkeznek beadványok. Évente két pályázati kiírás szokott lenni: egy a 7,5 millió eurót meghaladó nagy projekteknek, egy a kisebbeknek. A túljelentkezés elég jelentős, viszont az olyan projektek, amelyek ígéretesek, de nem nyertek, projekt-fejlesztési támogatásban részesülhetnek, amely a következő kiíráson való győzelmi esélyeket nagyban növeli.

Mekkora a támogatási intenzitás?

Legfeljebb 60%, amely mellé a magyar Kormánytól további önrész-támogatást lehet igényelni.

Forráshoz jutás időigénye:

Eljárásrendtől függ, de nagyjából egy év.

Jogi háttér:

2003/87/EK irányelv, (EU) 2019/856 bizottsági végrehajtási rendelet

Miben tudunk segíteni?

Vállaljuk a pályázati dokumentáció előkészítését, illetve az egyéb kapcsolódó tanácsadást.

2. LIFE pályázatok

Forrás: Európai Unió költségvetés, melyet kiegészíthet hazai társfinanszírozás

Teljes keret: a 2021-2027-es időszakra, uniós szinten, az összes alprogramra összesen 5,4 milliárd euró

Pályázható projektméret: a projektek átlagos költségvetése 1-4 millió euró (2-5 éves projektek)

Mit támogat?

Több területen jelenik meg LIFE felhívás:

- Természet- és környezetvédelem – természeti értékeink, élőhelyek védelme;
- Klímaváltozás mérséklése/alkalmazkodás;
- Tiszta energia felhasználására való átállás támogatása olyan területeken, mint energiatermelés, épületenergetika, energiaközösségek, képzések stb.

A LIFE pályázatok során lehetőség van technológia-, tudástranszfer megvalósítására, kulcsszereplők közötti kommunikáció erősítésére, jogyakorlatok átvételére, demonstrálására és más az adott felhívásban megjelölt célok elérését segítő akciók megvalósítására. A LIFE konstrukció ugyanakkor nem támogatja a nagyobb infrastrukturális beruházásokat – csak demonstrációhoz, pilot projektekhez elengedhetetlen minimális mértékű beruházások lehetségesek.

Hogyan érhető el?

Az Európai Bizottság Funding & tender opportunities felületén elérhetőek az aktuális kiírások: <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/topic-search>

A pályázók (az Európai Unió bármely országából) az adott felhíváshoz tartozó adatok, sablonok alapján készíti el, majd a felületen az EU felé közvetlenül adja be a pályázatát, melyet szintén az EU értékeli.

Mekkora a támogatási intenzitás? A pályázati kiírástól függően 60-95%, melyet a releváns hazai Minisztérium társfinanszírozással egészíthet ki.

Forráshoz jutás időigénye:

Évente jelennek a pályázati kiírások szeptember eleje és november közepe közötti időszakban. A beadott pályázat hiánypótlása, értékelése fél-egy évet vesz igénybe, az első (előleg) kiutalásig általában egy év szükséges a beadástól számítva.

Jogi háttér: (EU) 2021/783 rendelet

Bővebb információ: <https://lifepalyazatok.eu/>

Miben tudunk segíteni: A projektötlet kidolgozása, javaslatok a konzorcium összeállítására, partnerkeresés, pályázatírás, segítség nyertes projektek projektmenedzsment szervezetének felállításában, szakmai feladatok ellátása a projekt megvalósítása során.

II. A magyar hatóságok közreműködésével elérhető uniós források

3. Modernizációs Alap

Forrás: az EU Kibocsátás-kereskedelmi Rendszere (EU ETS).

Teljes keret: A keret mérete a kvótaártól függ, ráadásul éppen újratárgyalás alatt van, várhatóan bővül. Becsléseink alapján, a jelenleg hatályos állapot szerint Magyarország részesedése 2021-2030. között összesen 345 milliárd Ft körül alakulhat, amely a módosítások eredményeként 885 milliárd Ft környékére emelkedhet.

Pályázható projektméret: a különböző témájú pályázati kiírások igen változatosak e tekintetben

Mit támogat?

Az EU 10 alacsony jövedelmű tagállamában, köztük Magyarországon az energiahatékonyság javítását és az energetikai rendszerek fejlesztését célzó projekteket. Kiemelten támogatja a következő területeket, a forrás nagy részét kötelező ezen célokra fordítani:

- megújuló forrásokból származó villamosenergia-termelés és -felhasználás,
- az energiahatékonyság javítása, beleértve a közlekedés, az épületek, a mezőgazdaság és a hulladékágazat energiahatékonyságát célzó beruházásokat is.
- az energiatárolás,
- az energiahálózatok – ezen belül a távfűtési vezetékek és a villamosenergia-átviteli hálózatok – modernizációja,
- a tagállamok közötti összeköttetések bővítése,
- igazságos átállás.

A lista módosításáról jelenleg is zajlanak a tárgyalások. Várhatóan felkerül a megújuló alapú hőtermelés is, és a forrás 70%-a helyett 80%-ra bővíthet a lista alapján elköltendő forrásmennyiség. Széntüzeléses projektek nem támogathatóak, a folyamatban lévő reform pedig kizárhat minden fosszilis tüzelőanyaggal érintett projektet.

Hogyan érhető el? A forrást a magyar Kormány hívja le egy konkrét célra az Alap uniós szintű beruházási bizottságától és teszi elérhetővé a hazai szereplők számára pályázati kiíráson keresztül vagy egyedi projektként (Magyarországon eddig még csak előbbire volt példa, az energiaközösségek, a távhő-hálózatok fejlesztése és hálózati áramtárolás területén). Azaz vagy a Kormány által meghirdetett tendereken lehet elindulni, vagy az illetékes minisztériumot (TIM) lehet megkeresni a projekt-javaslatokkal.

Mekkora a támogatási intenzitás?

A Kormány által kiírt pályázattól függ. A fenti listán szereplő tételek esetén elvben lehetne akár 100% is, egyéb projekteknel 70%, de az uniós állami támogatási szabályok projekttypustól függően ennél szigorúbb szabályokat is előírhatnak.

Forráshoz jutás időigénye:

A Kormány által kiírt pályázattól függ. Magyarország számára 3-9 hónap.

Jogi háttér:

2003/87/EK irányelv, (EU) 2020/1001 bizottsági végrehajtási rendelet

Miben tudunk segíteni?

Pályázatírás a Kormány által megjelentetett tenderekhez, koncepció kidolgozása a TIM felé új pályázat kiírása érdekében.

4. Zöld célokra fordított tagállami kvótabevételek

Forrás: az EU Kibocsátás-kereskedelmi Rendszere (EU ETS).

Teljes keret: A keret mérete a kvótaártól függ, ráadásul éppen újratárgyalás alatt van, várhatóan bővül. Becsléseink alapján, a jelenleg hatályos szabályozás szerint a 2021-2030-as időszakra összesen nagyjából 900 milliárd Ft, amely a jogszabály-módosítás, hatálykiterjesztés után elérheti a 3400 milliárd Ft-ot is.

Pályázható projektméret: a különböző témájú pályázati kiírások igen változatosak e tekintetben

Mit támogat?

Támogathatóak:

- az üvegházhatású gázkibocsátás csökkentésére, az éghajlatváltozás hatásaihoz való alkalmazkodásra, valamint a kibocsátáscsökkentést és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást célzó kutatás és fejlesztés, valamint demonstrációs projektek finanszírozására;
- a megújuló energiaforrásból megvalósuló energiatermelés fejlesztésére;
- a megújuló energiához és az energiahatékonysághoz kapcsolódó kutatás-fejlesztésre, erdőtelepítésre;
- CO₂ elkülönítésére és geológiai tárolására;
- az alacsony kibocsátású közlekedésre és tömegközlekedési eszközökre történő átállás ösztönzésére;
- az energiahatékonyság, a távfűtési rendszerek és a hőszigetelés javítására;
- igazságos átmenetre

vonatkozó projektek. Több pont nem csak hazai, hanem harmadik országokban való végrehajtás esetén is támogatható.

Miután a 2020-as évtized közepén várhatóan elindul a jelenleg még tárgyalás alatt álló, az épületekre és a közúti közlekedésre vonatkozó új kibocsátás-kereskedelmi rendszer, az abból befolyó összeget Magyarország közvetlenül vagy a Szociális Klímaalapon keresztül újra-elosztva kapja meg, és az épületek és a közlekedés zöldítésére, valamint az alacsony jövedelmű csoportok támogatására használhatja fel.

Hogyan érhető el? A forrást a magyar Kormány kapja meg és teszi elérhetővé a hazai szereplők számára pályázati kiíráson keresztül vagy egyedi projektként (Magyarországon mindkettőre volt már példa). Azaz vagy a Kormány által meghirdetett tendereken lehet elindulni, vagy az illetékes minisztériumot (TIM) lehet megkeresni a projekt-javaslatokkal.

Mekkora a támogatási intenzitás?

A Kormány által kiírt pályázattól függ. Az uniós állami támogatási szabályok projekttypustól függően határozzák meg.

Forráshoz jutás időigénye:

A Kormány által kiírt pályázattól függ, vagy egyedi projektként 3-6 hónap alatt odaítélhető (feltéve, hogy nem igényel állami támogatási notifikációt az Európai Bizottság felé).

Jogi háttér:

2003/87/EK irányelv, 2012. évi CCXVII. törvény, 410/2012. (XII. 28.) Korm. rendelet

Miben tudunk segíteni?

Pályázatírás a Kormány által megjelentetett tenderekhez, koncepció kidolgozása a TIM felé új pályázat kiírása érdekében.

5. Igazságos Átmenet Alap

Forrás:

Uniós költségvetés. A támogatások hazai odaítélésének előfeltétele, hogy az Európai Bizottság elfogadja Magyarország Területi Igazságos Átmenet Terveit, ami még nem történt meg.

Teljes keret: a Magyarország számára elérhető forrás, a kötelező tagállami társfinanszírozással együtt, a 2021-2027-es időszakra nézve 110 milliárd Ft körül alakulhat.

Pályázható projektméret: várhatóan pályázatonként eltérő lesz

Mit támogat?

Elsődleges célja a klímasemlegességbe való átmenet káros gazdasági hatásának enyhítése. Csak bizonyos kiemelten érintett megyékben érhető el, ezek hazánk esetén várhatóan Heves, Borsod-Abaúj-Zemplén és Baranya lesznek. Előbbiben a legnagyobb fókusz a Mátrai Erőmű és a szénbányászat beszüntetését követő gazdasági átstrukturálás, Baranyában pedig az ipar zöld

átalakítása lehet. A támogatott témákról még zajlanak az egyeztetések a Kormány és az Európai Bizottság között.

Hogyan érhető el? A forrást a magyar Kormány kapja meg és teszi elérhetővé a hazai szereplők számára pályázati kiíráson keresztül vagy egyedi projektként. A Területi Tervek elfogadása rögzíti a támogatandó tevékenységeket is, így azok elfogadása után új ötletet már nem lehet bevinni.

Mekkora a támogatási intenzitás?

A Kormány által kiírt pályázattól függ. Az uniós állami támogatási szabályok projekttypustól függően határozzák meg.

Forráshoz jutás időigénye:

A Kormány által kiírt pályázattól függ. Egyelőre várjuk az uniós egyeztetések lezárultát.

Jogi háttér:

(EU) 2021/1056 európai parlamenti és tanácsi rendelet

Miben tudunk segíteni?

Pályázatírás a Kormány által a későbbiekben megjelentetett tenderekhez.

6. Kohéziós Alap, Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz (RRF), Szociális Klímaalap stb.

Az uniós források jelentős része tekintetében az uniós szervek és Magyarország között fennálló vita miatt egyelőre nem tudunk beszámolni a várható zöld felhasználásról, noha az bizonyosan igen jelentős összeg lesz.

A Green Policy Centerről bővebb információt a honlapunkon talál:
<https://www.greenpolicycenter.com/>